

DOSAVADNÍ VÝVOJ PŘÍJMU PODPOR EU V OBLASTI LH

Předvstupní období 1990-2004

Již od roku 1990 měly kandidátské země ze střední a východní Evropy možnost čerpat prostředky z **programu PHARE**, určeného na vytvoření ekonomických i společenských podmínek nezbytných pro vstup ČR do EU. Další dva finanční nástroje – **ISPA a SAPARD**, sloužily jako průprava pro čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů.

Program PHARE byl zaměřen na řešení vybraných projektů za naplnění předem stanovených podmínek a finance se z něj průběžně čerpaly již od počátku 90. let. V lesním hospodářství se jednalo o lesnicko-ekologické projekty v příhraničních oblastech. V letech 1995-2000 byly realizovány 4 samostatné tzv. „velké projekty“, které schvalovala Evropská komise. V roce 1999-2000 bylo na základě podepsaných smluv s MMR ČR, realizováno dalších 37 subprojektů a 1 doplňkové opatření. Do velkých projektů se zapojily Lesy České republiky, s.p. , v dalších projektech již byli zapojeni mimo LČR i další vlastníci lesa např. města, obce, CHKO, Vojenské lesy a statky.

Programové období 2004-2006

Od vstupu do EU (1. 5. 2004) se Česká republika plnoprávně podílí na všech nástrojích politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie v programovém období 2004-2006. V tomto programovém období mohli vlastníci, nájemci nebo správci lesa čerpat finanční podporu EU na činnosti týkající se lesního a vodního hospodářství (LH a VH) nebo na ostatní užitečné funkce lesa z operačních programů (OP).

OP ZEMĚDĚLSTVÍ

Program byl financovaný ze strukturálních fondů EU, podporoval rozvoj venkovských částí regionů, adaptaci českého zemědělství na evropský model, rozvoj multifunkčního zemědělství, zefektivnění multifunkční role lesů a rozvoj vodního hospodářství. Celkově byla pro OP Zemědělství, na období 2004-2006 alokována částka převyšující 5,5 miliardy Kč. Program byl v působnosti Ministerstva zemědělství ČR.

Termíny pro podání žádostí o podporu byly vyhlášovány v průběhu roku Mze ČR.

Pozn. Na OP Zemědělství navazuje v novém programovém období 2007-2013 Program rozvoje venkova ČR (EAFRD).

HORIZONTÁLNÍ PLÁN ROZVOJE VENKOVA

Programový dokument implementoval opatření, která byla stanovena v nařízení Rady (ES) a Komise (ES). Byl financován přes Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV).

V oblasti lesnictví podporoval program zalesňování zemědělské půdy. Jedná se o zakládání lesního porostu na vlastním zemědělském pozemku.

Návaznost na budoucí programovací období 2007-2013 je promítnuto do **OP Rozvoje venkova ČR 2007–2013, Osy II - Zlepšování životního prostředí a krajiny, Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy.**

LEADER ČR

Je národní program, využíval investiční prostředky ze státního rozpočtu ČR na základě zákona o státním rozpočtu ČR na příslušný rok. LEADER ČR byl integrován OP Zemědělství podopatření 2.1.4. LEADER+. Celkovým cílem bylo zlepšení organizačních schopností venkovských mikroregionů se zaměřením na nové formy zlepšování kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického prostředí a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví.

Další podrobné informace lze získat na internetové stránce <http://www.mze.cz/>, <http://www.szif.cz/>.

OP INFRASTRUKTURA

Hlavní programový dokument v rámci využívání prostředků z ERDF (strukturální Evropský fond regionálního rozvoje) pro *oblast životního prostředí*. Globálním cílem tohoto programu byla ochrana a zlepšování stavu životního prostředí a rozvoj a zkvalitňování dopravní infrastruktury.

Pozn. Na OP Infrastruktura navazují v novém programovém období 2007-2013 OP Životní prostředí a OP Doprava.

INICIATIVY SPOLEČENSTVÍ V PO 2004-2006

Iniciativy Společenství byly zvláště vyčleněné programy zřízené Evropskou komisí k řešení specifických problémů dotýkajících se celého území EU. **INTERREG III (A, B, C)**, podporoval hlavní zásadu Evropské unie, kdy státní hranice nebudou překážkou rovnoměrného rozvoje a integrace evropského území. Interreg „A” se týkal přeshraniční spolupráce (5 bilaterálních programů), V jednotlivých programech byly vymezeny priority a opatření, která podporovala ochranu životního prostředí, ochranu přírody, prevenci před záplavami, rozvoj cestovního ruchu atp. Je nutná spoluúčasť přeshraničního partnera.

„B” byl zaměřen na nadnárodní spolupráci, „C” podporoval meziregionální spolupráci.

Pozn. Na Iniciativu Společenství Interreg III A navazuje v novém programovém období 2007-2013 pět Operačních programů Přeshraniční spolupráce dle regionů NUTS III.

Další podrobné informace lze získat na internetové stránce <http://www.strukturalni-fondy.cz/>.

Programové období 2007-2013

Česká republika se řadí mezi chudší státy Evropské unie a v období 2007-2013 může ke zlepšení životní úrovně svých obyvatel čerpat z fondů EU přibližně **26,7 miliard €**.

Fondy EU

Prostředky pro podporu z EU jsou rozděleny do 3 fondů regionální politiky a fondy zemědělské politiky :

Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) – strukturální fond v rámci regionální politiky (nazývané též „politika hospodářské a sociální soudržnosti“ -HSS) ;podporuje **investiční projekty chudších regionů**. Pro statistické a ekonomické srovnávání regionů byly vytvořeny tři regionální členění území- NUTS I, II, III, kde **NUTS II jsou regiony soudržnosti**.

Evropský sociální fond (ESF) – strukturální fond, podporuje **neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty chudších regionů** např. rekvalifikace nezaměstnaných, spec. programy pro zdravotně postižené, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, stáže studentů aj.

Fond soudržnosti (FS) – není strukturální fond a podporuje investiční projekty chudších **států** avšak jen se zaměřením na dopravní **infrastrukturu většího rozsahu** (dálnice, železnice, vodní doprava, letecké dopravy apod.).

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – nepatří mezi strukturální fondy, je určen k financování operací ve venkovských oblastech. Je vztažen k typologii venkovských oblastí, méně příznivých oblastí (horské, ostatní, specifické). Specifické jsou podpory v územích NATURA 2000 a ve zvláště chráněných územích.

Evropský rybářský fond (EFF) – není strukturální fond, zahrnuje priority Společenství v oblasti udržitelného rozvoje, definuje rámec podpory Společenství pro udržitelný rozvoj odvětví rybolovu, rybolovných oblastí a vnitrozemského rybolovu.

Pro Českou republiku plyne nejdůležitější částka z rozpočtu EU ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) se řídí **principem programování**, kdy **projekty nejsou k financování vybírány nahodile, ale podle toho, zda pomáhají odstraňovat problémy identifikované ve strategických dokumentech**.

Regionální politika

Regionální politika (HSS) je odrazem principu solidarity uvnitř Evropské unie, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů. Globálně se tím zvýší životní úroveň podporovaných států EU. Celkem bude za dané období využíváno **26 operačních programů**, splňujících cíle hospodářské a sociální soudržnosti.

V období 2007-2013 sleduje regionální politika **3 cíle**:

- **Cíl Konvergence**
- **Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**
- **Cíl Evropská územní spolupráce**

Cíl „KONVERGENCE“

Tento cíl je určen k urychlení hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni všech regionů soudržnosti (NUTS II) kromě Hl. m. Prahy a je zaměřen na:

Podporu Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) zaměřené na:

- modernizaci a diverzifikaci ekonomické struktury členských států a regionů
- rozšíření a zlepšení základní infrastruktury; ochrana životního prostředí

Podporu Evropského sociálního fondu (ESF) pro:

- zlepšení kvality a schopnosti institucí trhu práce, vzdělávacích systémů a sociálních a ošetrovatelských služeb
- zvýšení investic do lidského kapitálu
- adaptace veřejné správy, posílení administrativní kapacity národních a regionálních správ

8 Tematických operačních programů	7 Regionálních operačních programů
<u>OP Doprava</u>	<u>ROP NUTS II Severozápad</u>
<u>OP Životní prostředí</u>	<u>ROP NUTS II Moravskoslezsko</u>
<u>OP Podnikání a inovace</u>	<u>ROP NUTS II Jihovýchod</u>
<u>OP Výzkum a vývoj pro inovace</u>	<u>ROP NUTS II Severovýchod</u>
<u>OP Lidské zdroje a zaměstnanost</u>	<u>ROP NUTS II Střední Morava</u>
<u>OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost</u>	<u>ROP NUTS II Jihozápad</u>
<u>Integrovaný operační program</u>	<u>ROP NUTS II Střední Čechy</u>
<u>OP Technická pomoc</u>	

„REGIONÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOST A ZAMĚSTNANOST“

Podpora regionů na úrovni NUTS I a II a nespádající pod cíl "Konvergence". V České republice - Hl. m. Praha.

Oblasti intervence:

- inovace a ekonomika založená na znalostech
- dostupnost a služby základního ekonomického významu (komunikační sítě) tj. posilování prvků Lisabonské a Göteborgské strategie

[OP Praha Konkurenceschopnost](#)

[OP Praha Adaptabilita](#)

„EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE“

Podpora přeshraniční spolupráce regionů na úrovni NUTS III, podél vnitřních a některých vnějších pozemních hranic. Zaměření tohoto cíle vychází z **iniciativy Společenství INTERREG**. Sleduje:

- přeshraniční spolupráci prostřednictvím společných programů,
- spolupráci na úrovni nadnárodních oblastí,
- spolupráci na mezinárodní úrovni,
- mezinárodní síť pro spolupráci a výměnu zkušeností v celé Unii

priority:

- podpora rozvoje vědy a výzkumu a informační společnosti,
- životní prostředí a předcházení rizikům,
- řízení vodních zdrojů,

[OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko](#)

[OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko](#)

[OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko](#)

[OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko](#)

[OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko](#)

[OP Mezuregionální spolupráce](#)

[OP Nadnárodní spolupráce](#)

Síťový OP [ESPON 2013](#)

Síťový OP [INTERACT II](#)

Další podrobné informace na stránkách <http://www.strukturalni-fondy.cz/>.

Pravidla pro čerpání prostředků ze strukturálních fondů období 2007-2013 :

- **Aplikace pravidla N+3 pro 2007-2010** (pravidlo o automatickém vyřazení prostředků nevyužitých do tří let po jejich přidělení, v minulém období platilo pravidlo N+2)
- **Nevratná DPH jako způsobilý výdaj** (neplátce DPH)
- **Míra spolufinancování z fondů až 85%**
- **Spolufinancování vztaheno k celkovým způsobilým výdajům** (veřejným a soukromým)

Institucionální zabezpečení přípravy na programovací období 2007-2013

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) je hlavním gestorem pro vyjednávání **nařízení**. Resortní koordinační skupiny připravují stanoviska ČR k jednáním o nařízeních v Pracovní skupině pro strukturální operace Rady Evropské unie. **MMR současně zodpovídá** za tvorbu **Národního rozvojového plánu** a dalších **programových dokumentů na léta 2007 až 2013**.

Strategické obecné zásady Společenství

Rámcový strategický dokument pro politiku soudržnosti:

- Navrhuje Evropská komise, přijímá Rada EU a schvaluje Evropský parlament.
- **Národní rozvojový plán (NRP)** je významným dokumentem, který podrobným způsobem rozpracovává a definuje cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti na dané období.
- **Národní strategický referenční rámec (NSRR):**
Je dokumentem, který podléhá vyjednávání s Evropskou komisí. NSRR již obsahuje seznam operačních programů a finanční alokace na ně. Tento dokument byl schválen a podepsán EK dne 27. července 2007. NSRR je zaměřen, navrhuje a tvoří:
 - rámcovou rozvojovou strategii na úrovni státu
 - základ pro sektorové (tematické) a regionální operační programy
 - navrhuje členský stát při použití principu partnerství

Společná zemědělská politika

Společnou zemědělskou politiku podporuje **Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)**. V České republice se děje prostřednictvím **Programu rozvoje venkova (PRV)**. OP byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy. **Celková výše naplánovaných prostředků z EU na programové období 2007-2013 bude činit 2 815,5 mil. EUR, tj. cca 80 miliard Kč. Spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu ČR bude činit celková výše finančních prostředků 3 615,8 mil. EUR tj. cca 103 miliard Kč.**

Program rozvoje venkova ČR

Řídící orgán programu: MZe ČR

Zprostředkující subjekt: SZIF (Státní zemědělský intervenční fond)- <http://www.szif.cz/>

Platební agentura: Platební agentura (dále jen „PA“), bude provádět administraci a kontrolu žádostí o podporu v rámci opatření. PA zajistí platby všech opatření EAFRD. Pro zajištění tohoto úkolu bude využito stávající struktury Státního zemědělského intervenčního fondu (dále jen „SZIF“)

Kompetentní orgán: Kompetentní orgán se zřizuje v rámci struktury Ministerstva financí na základě usnesení vlády. Tento orgán je kompetentní vydat nebo odebrat akreditaci platební agentuře.

Finanční toky: Pro všechny osy jsou finanční toky nastaveny jednotně. MZe ČR bude mít pro svou výdajovou kapitolu rozpočtovány prostředky určené pro předfinancování všech výdajů EAFRD, tj. celkovou alokaci složenou z evropské i české spoluúčasti. Poskytnutá dotace je ve výši 100%, kdy míra podpor EU je vyjádřena v procentech ke každé ose a míra podpory ČR činí dopočet do 100%. Administraci plateb podpůrných opatření (příjem a schvalování žádostí) provádí **SZIF**, jako jediná platební agentura.

Monitorovací výbor: Je ustanoven Ministerstvem zemědělství

V souladu s čl. 5 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 podporuje Program rozvoje venkova ČR pouze takové aktivity, které jsou v souladu se Smlouvou o založení ES, Smlouvou o přistoupení k Evropské unii, s nástroji přijatými v jejich rámci a s politikami a akcemi Společenství. Mimo jiné:

- **dodržení pravidel pro hospodářskou soutěž,**
- **zadávání veřejných zakázek** v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách,
- **ochrana a zlepšování životního prostředí atd.**
- **pro každý schválený projekt lze může použít pouze jeden zdroj financování ze zdrojů EU**
- **projekt bude v souladu s příslušnou právní úpravou**

Existence a realizace Programu rozvoje venkova ČR přispěje k dosažení cílů stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova, tj. k rozvoji venkovského prostoru České republiky. Program se vztahuje na území České republiky a bude určovat politiku rozvoje venkova ČR v období 2007-2013.

Programy financované z fondů EU s využitím v lesním hospodářství

Podle současného stavu implementačních materiálů v oblasti **Politiky soudržnosti** přichází v úvahu pro „žadatele” možnost čerpání finančních podpor EU v programovém období 2007-2013 z operačních programů (*jejichž obsah se týká lesního a vodního hospodářství nebo ostatních užitečných funkcí lesa*):

- **TÉMATICKÉ OPERAČNÍ PROGRAMY** (OP Životní prostředí, OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost)
- **PROGRAM ROZVOJE VENKOVA (PRV)**
- **REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAMY (ROP NUTS II)**
- **OPERAČNÍ PROGRAMY PŘESHraniční spolupráce**